

CİLT 13, SAYI: 1, OCAK 1985

**Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği**

görüŖ

(MILLÎ YAYIN) OCAK 1985

Harbiye İş Adamları Derneği

Genel Neşriyat Müdürü

Harbiye İş Adamları Derneği

Genel Başkanı Ali Koçman

Genel Müdürü:

Harbiye İş Adamları Derneği

Genel Sekreteri Ertuğrul İhsan Özol

Adres: Cumhuriyet Cad. Ferah Apt. No.233/9
Harbiye-İST.

Telefon: 146 24 12

Görüşteki yazılar, kaynak olarak TÜSİAD
GÖRÜŞ'ün belirtilmesi koşuluyla izinsiz kul-
lanılabilir.

Basıldığı Yer : Lebib Yalkın Yayınları ve
Basım İşleri A.Ş.

Telefon : 143 15 75/5 Hat

Bu Sayıda,

1985 Yılına Girerken Ekonomik Duruma Bir Bakış	4
İmalat Sanayiinde Fon Akımı	12
AET'de Ortak Ticaret Politikası	15
AET'de Tereyağ Dağları	19
Avrupa'da Genç İşsizlere Yardımlar	21
Otel Fiyatlarımız Pahalı mı?	23
Yunanistan'da Yabancı Bankalar	26
Meşhur Olmamak Daha mı Kârlı ?	29
Japon Ekonomisinde Kadın	31

1985 Yılına Girerken

Ekonomik Duruma

Bir Bakış

1984 yılı ekonomik kalkınma bakımından 1980'li yıllar arasında en olumlu sonuçların alındığı bir yıl olmuştur. İnşaat ve madencilik sektörleri hariç bütün sektörlerde 1977 sonrası dönemin en yüksek gelişme oranlarına ulaşılmıştır. DİE'nin üçüncü geçici tahminine göre 1984 yılında GSMH'nin sabit fiyatlarla yüzde 5.7 oranında büyümesi beklenmektedir. Bir yıl önce büyüme hızının yüzde 3.2 olduğu nazara alınırsa, 1984 yılında yüzde 50'ye yakın bir artış olacağı anlaşılmaktadır. Tarım sektörünün son yirmi yıllık ortalama artış oranının yüzde 3.4 olduğu hesaba katılırsa, 1984 yılında yüzde 3.6 ile bu sektörde normalin üstünde bir

gelişme kaydedildiği görülmektedir. Sanayi kesiminin yüzde 8.7 oranında gelişmesi beklenmektedir. Bunda en önemli katkı imalat sanayiinden gelmektedir. İmalat sanayii olağanüstü bir gelişme göstererek, geçen yılın yüzde 7.5'lık hızını geride bırakarak yüzde 9.6'lık bir gelişme hızına ulaşmıştır.

1984 yılının ilk dokuz aylık sonuçlarına göre sanayide üretim satışların üstünde seyretmiştir. İmalat sanayiinde kapasite kullanımını 1983 yılına oranla daha yüksek olmakla beraber 1984 yılında üç aylık devreler itibariyle devamlı gerilemiştir.

1984 yılının ilk dokuz aylık döneminde imalat sanayii sektöründe stoklar 83.1 milyar lira artmıştır. Bu miktar ilk dokuz aylık üretimin yüzde 5.4'üne tekabül etmektedir. Birinci çeyrekte yüzde 6.5 olan üretimden stoklara ilave ikinci çeyrekte yüzde 4'e geriledikten sonra üçüncü çeyrekte tekrar yüzde 5.8'e yükselmiştir.

Toplam sabit sermaye yatırımları 1974/82 döneminde ulaşmış oldukları GSMH'nın yüzde 20'si civarındaki ortalamanın çok altına inmiş bulunmaktadır. Gerileme

yüzde 20 civarında olup, toplam sabit sermaye yatırımları 1984'de GSMH'nın yüzde 16'sı civarında gerilemiştir.

Sermaye yatırımları içinde özel sektörün payı gerilemeye devam etmiştir. Bu gerilemede üç faktör etkili olmaktadır.

1. Aktif bir sermaye piyasasının mevcut olmaması,
2. Ticari bankaların sanayi finansman ihtiyaçlarını gereğince karşılayamamaları
3. Kamu kesiminde gelir-gider dengesinin bir türlü sağlanamaması ve açıkların piyasa faizini yukarı doğru zorlayan istikrazlarla sağlanması.

Özel tasarrufların GSMH'nın yüzde 11.3'ü civarında olduğunu ve bunun yüzde 4.3'lük kısmının tahminen cebri tasarruf olarak emekli kesenekleri, sosyal sigorta primleri ve dağıtılmayan kârlar olarak oluştuğunu hesaba katarsak ikraz edilebilir fon olarak GSMH'nın yüzde 7.0'ı kalmaktadır. Kamu kesiminin GSMH'nın yüzde 4.1'i kadar borçlanması para ve sermaye piyasasında GSMH'nın yüzde 2.9'u kadar veya 1984 fiyatlarıyla 506

milyar liralık bir ikraz edilebilir fon bırakmaktadır.

Beşinci Beş Yıllık Plan dönemi zarfında GSMH'nın ortalama yüzde 12.9'unu oluşturacak olan özel tasarrufların yüzde 27.5'inin borçlanma suretiyle kamu kesimine aktarılması öngörülmüştür. Bu suretle GSMH'nın yüzde 3.5'ine eşit özel tasarruf ortalama olarak çeşitli borçlanma yolları ile kamu kesimine kaydırılacaktır. 1984 yılında konsolide bütçe açığı GSMH'nın yüzde 2.2'sine eşittir. KİT'lerin bütçeden karşılanan açıkları haricinde KİT finansman ihtiyacı GSMH'nın yüzde 1.9'una eşittir. Bu durumda toplam kamu kesimi açığı yüzde 4.1'e yükselmektedir.

İnşaat sektörünün katma değer artışı 1983 yılında yüzde 0.6 iken, 1984'de yüzde 0.5'e gerilemiştir. Tamamlanan inşaatların metre kare yüzölçümü yüzde 3.2 sayısı ise yüzde 3.5 oranında gerilerken, değerinde yüzde 42.3 artış olmuştur. Buna mukabil yeni inşaat eğilimi bir hızlanma konjonktürüne girmiştir. Ekim 1984 döneminde bir önceki seneye oranla inşaat ruhsatnamelerinin sayısında yüzde 5.1, yüzölçümünde yüzde 13.5 ve

değerinde yüzde 63.9 oranında artışlar bulunmaktadır. Bu artışlar yüzde 44'lük birim değer artışına rağmen oluşmaktadır.

Toptan eşya fiyatlarında yılın onbir aylık döneminde görülen artışlar yüzde 40-50 dolaylarında olmuştur. Ocak-Kasım dönemini kapsayan toptan eşya fiyat endeksi yıl sonu itibariyle yüzde 44.4 artış göstermiştir. Son bir yıllık değişimler ise Kasım ayı itibariyle toptan eşya fiyat endeksinde yüzde 52.5 gibi yüksek bir oran göstermektedir.

1984 yılında emisyonunda önemli bir artış gözlenmekte olup, yılbaşından buyana (23 Kasım itibariyle) emisyon 178.32 milyar TL.sı artışla 910.702 milyar TL. sına ulaşmıştır. Banka kasalarındaki azalma nedeni ile, dolaşımdaki para miktarı emisyonundan daha hızlı bir artış sergilemektedir.

Sürdürülen para politikası dar tanımlı para arzında yılbaşından buyanaki artışı yüzde 1.1 ile sınırlandırırken, emisyon yüzde 24.7, dolaşımdaki para yüzde 50.8 artmış, vadesiz ticari mevduatta yüzde 12.1, vadesiz tasarruf mevduatında ise yüzde 33.1 azalma gözlenmiştir.

Son bir yılda M1'in kontrolunda başarı sağlanmakla birlikte fiyat artışları yavaşlamamıştır. Bunun sebepleri arasında enflasyonun sadece parasal bir olgu olmadığı, maliyet faktörlerinin enflasyonun oluşumunda önemini arttırdığı söylenebilir. Diğer yandan son zamanlarda M1 ile fiyatlar arasındaki ilişki de M2 ile fiyatlar arasındaki ilişkiye nisbetle zayıflamıştır. Nitekim Kasım sonu itibarıyla M1 yıllık artış hızı yüzde 20.7'de kalırken, M2 artış hızı (yüzde 48.5'de) enflasyon yıllık hızına (yüzde 52.5'e) yaklaşmıştır.

M1'in yılbaşından buyana reel olarak yüzde 29.9, M2'nin ise yüzde 4.9 daralması, bu yıl reel manada bir parasal daralma olduğuna işaret etmektedir.

Bu yıl nominal anlamda toplam mevduatta geçen yıla oranla bir hızlanma sağlanmasına rağmen 1984'de enflasyon hızının yüzde 45-50 civarında olduğu hesaba katılırsa, toplam mevduatta reel anlamda bir daralma sözkonusudur. Mevcut yüksek faiz politikası 1981-82 yıllarından farklı olarak bankalara önemli miktarda bir fon akışına yol açmamıştır.

Ekonomik toplam kredi stoku Ocak'tan Kasım ortasına kadar yüzde 20 artarak 3.932.5 milyar TL.sına ulaşmıştır. Ancak 1984 yılındaki daha yüksek enflasyon nedeniyle ilk on ayda reel Merkez Bankası kredileri yüzde 30, mevduat banka kredileri ise yüzde 13.7 daralma göstermiştir.

Buna mukabil kamu kesimine reel toplam Merkez Bankası kredileri yüzde 19 oranında artmış, özel sektöre yönelik krediler ise yüzde 43.6 oranında daraltılmıştır. Buradan uygulanan sıkı para-kredi politikasının kamu sektöründen ziyade özel sektörü olumsuz etkilediği sonucu çıkarılabilir.

Sermaye piyasasındaki ilk dokuz aylık gelişmeler geçen yıllara oranla tahvil piyasasının canlılığını yitirdiğini, hisse senedi piyasasının ise yılın ikinci yarısında durgun olduğunu göstermektedir.

1984 yılının başında dış ekonomik ilişkiler ile ilgili kötümser tahminler gerçekleşmemiştir. Ne vergi iadesinin düşürülmesiyle ihracat duraklamış, ne de serbest ithalat lüks tüketim malları talebinde rezervleri eriten bir patlama göstermiştir. İşçi dövizleri karamsar yorumları

haksız kılacak biçimde genişleyerek bir önceki yılın değerlerini aşmıştır. Dış borç ödemeleri hiçbir aksaklık olmadan karşılanmıştır. Dış ticaret açığı küçülmüş ve ihracatın ithalatı karşılama oranı büyümüştür. İhracat içinde sanayi mallarının payı yüzde 75 düzeyine erişmiştir.

İmalat Sanayiinde

Fon Akımı

İmalat sanayiinde ISO tarafından inceleme kapsamına alınan 1215 işletmenin 1981-82 yıllarındaki finansal tabloları incelendiğinde elde edilen sonuçlar ve gelişmeler bugünkü mevcut ekonomik koşulların bekleyişlerine uygun olduğu anlaşılmaktadır. Bu dönemde işletmeler faaliyetlerini daha çok kendi yaratıkları fonlarla finanse etmeye yönelmeler; öz sermayelerini takviye ederek finansal riskini azaltmaya çalışmaları, daha az stok tutmaya yönelmeleri ve likiditelerini iyileştirerek daha az banka kaynaklarına başvurmaları doğal gözükmektedir.

Bu dönem içinde işletmeler kaynakların; yüzde 40'ını kâr ve ayrılan amortismanlardan, yüzde 34.2'sini borçlanarak sağlamışlar, geri kalan yüzde 25.8'lik bölümü de sermaye artışı (yeniden değerlendirme ve artış fonu dahil) yolu ile temin etmişlerdir. Firma borçlarındaki artışın önemli bir bölümü, kısa vadeli kaynaklardan

sağlanmıştır. Kısa vadeli borçlanmanın, toplam brüt kaynaklar içindeki oranı yüzde 24.7'dir. Sağlanan kaynakların yüzde 81.3'ü varlıkların artışında kullanılmıştır. Bu artışın yüzde 53'nü de maddi duran varlıklar oluşturmuştur. Dönen varlıklara yapılan yatırımın, kaynak kullanımı içindeki payı ise yüzde 35.0 ile ikinci sıradadır. Dönen varlıklar içerisinde en önemli artış alacaklardır. Alacaklardaki bu önemli artışın nedeni, firmaların satış yapabilmek için müşterilerine sağladığı ek avantajları olabilir. Dönen varlıklar içerisinde kasa-banka (para mevcudu) ile alacakların payı artarken, özellikle stokların payı düşmüştür. Bu gelişme, firmaların dönen varlıklarının yapısını daha likit hale getirdiğini ortaya koymaktadır.

Toplam kaynakların yüzde 6.3'ü vergi ödeme, kâr payı ödemede kullanılmış veya işletmelerden çekilmiştir. Kaynakların yüzde 2.1'ide zararların kapatılmasında kullanılmıştır.

1982 yılında gerçekleşen yeniden değerlemenin doğurduğu hesap artışları giderilerek, firmaların yarattığı fon (kaynak-kullanım) tablosu yeniden düzenlendiğin-

de (net fon akımı) 1982 yılında imalat sektörünün esas itibariyle borçlanarak kaynak sağladığı ve fonların dönen varlıkların artışında kullanıldığı görülmektedir.

Maddi duran varlıklara (sabit-değerlere) yapılan yatırım, otofinansman ile sermaye artışının gerisinde kalmıştır. Bu durum artan özkaynakların bir bölümünün dönen varlıklara ilavelerin finansmanında kullanıldığı göstermektedir.

IMALAT SANAYİNDE NET FON AKIMI

1982

(% dağılımı)

<u>I. KAYNAKLAR</u>		<u>% Dağ.</u>
1) Oto finansman		17.1
2) Borçlanma		72.1
- Kısa	52.1	
- Uzun	20.1	
3) Sermaye Artışı		10.8
Toplam		<u>100.0</u>
<u>II. KULLANIM VERİLERİ</u>		
(Varlıklarda Artış)		
Dönen Varlıklar		73.7
M. Duran Varlık (Net)		18.5
Bağlı Varlıklar		3.2
Gayri Maddi Duran Varlıklar (Net)		3.8
Artış Toplamı		<u>99.2</u>
Hata (İstatistik)		0.8
Toplam		<u>100.0</u>

AET'de Ortak Ticaret Politikası

Bugün 126 ülke topluluk üyesi ülkelerde temsil edilmektedir. ABD ve Japonya gibi büyük sanayileşmiş ülkeler AET ile düzenli olarak yüksek düzeyde temaslar düzenlemektedir. Topluluk özellikle uluslararası ticaretin temel kurallarını saptayan GATT örgütü başta olmak üzere, uluslararası birkaç örgütle etkin biçimde faaliyetini sürdürmektedir. AET'nin ilk planda bir ticaret örgütü olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Bugün bile iki önemli ortak politikanın biri dış ticaret öteki ise tarımdır. Bu iki ortak politika üçüncü ülkelerde büyük ölçüde etkili olmaktadır. Gene de üçüncü ülkelerin gözünde en önemlisi ve en çok tanınanı ortak tarım politikasıdır. Ama AET'nin hala ayrı bir kuruluş olarak varlığını sürdürmesi, ortak ticaret politikasına bağlanmaktadır. Roma anlaşmasını imzalayan 6 ülkenin ilk amacı, tek ve birleşmiş bir pazar oluşturmaktı. Bu ülkeler kendi aralarındaki tarife duvarlarını yıkmak

zorundaydılar. Bununda anlamı, ulusal ticaret politikalarının, yavaş yavaş yerini ortak bir ticaret politikasına bağlamasıydı. Üye ülkeler arasında tarifeler zaman içinde kaldırıldıkça, ortak bir dış ticaret tarifesi uygulanmaya başlandı. Böylece tarife politikası, artık bir topluluk sorumluluğu haline gelmiştir. Ayrıca üye ülkelerde toplanan gümrük vergileri topluluğa devredilmekte bunlarda AET komisyonunun öz kaynağını oluşturmaktadır. Ortak dış tarife, ortak ticaret politikasının oluşturulmasında ilk ögeyi oluşturmuştur. Bu temel taşta sonra başkaları eklendi. 1979 yılında damping ve hükümet desteğinde yapılan ihracatla ilgilenmek üzere iki önemli yöntem saptandı. Bunu da AET'nin anti-damping ve munzam gümrük vergisiyle ilgili yasalarını uyumlu bir biçimde çıkarılan iki GATT kodu izledi. Kabul edilen ticaret politikasıyla ilgili öteki politikalar arasında kontrol ve emniyetle ilgili olanlarda yer almaktaydı. AET'nin kendisini haksız ticari uygulamalardan koruması yönünde yaptığı girişimler doğal olarak himayeciliğe yeltenmek suçlamalarıyla karşılaşmıştır. Ancak bu alandaki suçlamalar ilk kuruluş yıllarından beri yapılmaktadır. Zira ortak dış ti-

caret tarifeleri, ulusal çapta uygulanan tarifelerin bir ortalaması alınarak saptanıyordu. Bu, gümrük birliğinin bir yerde ticaret alanında değiştirilmesine yol açacağı düşüncesiyle birlikte, içe dönük bir topluluğun oluştuğu kaygısını yaratmıştır. Bu konudaki korkular abartılmıştır. Üye ülkeler arasında ticaret hacmi büyük ölçüde artış göstermiştir. Toplam ithalat içinde pay olarak, topluluk içi ithalat 10 üye ülke için 1958'de yüzde 33 iken, 1982'de yüzde 49'a yükselmiştir. Artış olarak ise daha hızlı bir biçimde gerçekleşmekteydi ve yüzde 2500'ü bulmaktaydı.

Topluluk dışı ihracat 1958 ile 1982 arasında, toplam ithalat yüzde 1600 oranında artarken, yalnızca yüzde 1200 oranında yükselmiştir. Bu veriler AET'nin topluluk üretici ve imalatçılarının çıkarlarıyla, üçüncü ülkelerin ihracatçılarının çıkarları arasındaki dengeyi kurmak üzere, ortak bir ticaret politikası gerçekleştirdiğini göstermektedir. Ortak dış ticaret tarifesi, dünyanın önde gelen ticaret tarifeleri arasında en liberal olanlarından-
dır. Tarım sektörü konusunda ise durum epeyce farklılık göstermektedir. AET

fiyatlarının, dünya fiyatlarına oranla bazen iki katına kadar çıkabildiği koşullar altında, tarım ürünlerinde serbest ticarete gitmek belki de AET tarım gelirlerinin tümden yok olmasına yol açacaktır. Ancak topluluk, tarımcılarını koruyan tek örgüt değildir. Daha değişik amaçlarla, ABD'de aynı yola başvurmakta, Japonya ve İsviçre'nin de aynı uygulama içinde oldukları görülmektedir. Bu duruma karşı, AET pazarlarının büyük bir bölümü, birçok ülkeden daha geniş bir biçimde AET dışı ithalata açıktır.

Kaynak: AET

AET'de Tereyağ

Dağları.....

Ortak Pazar son zamanlarda aşırı miktarda tereyağ stokları ile karşı karşıya. Şu anda AET'deki tereyağ stoku Topulukta yaşayan 270 milyon tüketiciyi 10 ay müddetle besleyebilecek yeterlilikte.

Bilindiği üzere tereyağı, AET Ortak Tarım Politikası çerçevesinde üreticiye fiyat desteği sağlanan bir gıda maddesi. Yüksek orandaki subvansiyon aşırı stoklara yol açmakta.

Ancak ciddi boyutlara ulaşan stoklara karşı geçtiğimiz bahar ayında AET tarım bakanları taban fiyatlarını yüzde 10 azaltmıştır.

AET'ce alınan son kararlara göre AET tüketicisi yılbaşında daha ucuz fiyata tereyağı alabilecek. Bu stokları azaltmanın bir yolu olarak düşünülüyor.

Aynı zamanda Sovyetler Birliği ve İran'a 200.000 ton (mevcut stokların yaklaşık

yüzde 16'sı) tereyağı satışıma karar verildi. Böylece Rus tüketicisi Avrupa üretimi tereyağın yarım kilosunu 70 Alman phenniği'ne yeme imkânına kavuşurken, aynı miktar tereyağın bir Alman tüketicisine gerçek maliyeti ise 4 markı bulmakta; zira AET'de vergi ödeyiciler Ortak Tarım Politikası çerçevesinde tereyağ üretimi için önemli subvansiyonlar ödemekte. Subvansiyon politikası belki önemli üretim artışlarına yol açma konusunda başarılı olabilir; ancak, tereyağ örneğinde olduğu gibi, bir malın maliyeti ülke tüketicisine yabancı tüketiciye nisbetle 5-6 katını buluyorsa, bu politikanın mantığı tartışılmalıdır.

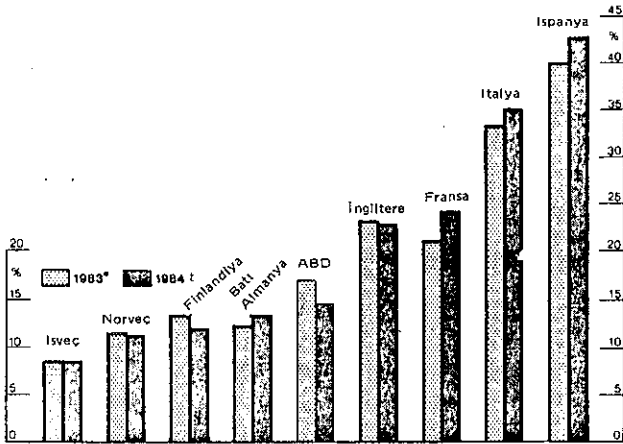
Avrupa'da Genç İşsizlere Yardımlar

Avrupa ülkelerinin birçoğu hakiki ekonomik büyümeye dönüşü rapor etmektedirler. Ancak bilhassa gençlerde işsizlikle ilgili genel değerlendirmeler olumsuzdur. OECD'ye göre Batı Avrupa ülkelerinde gençlerde işsizlik 1984'te sadece marjinal düzelme ya da kötüleşme göstermektedir. Dört OECD ülkesinde gençlerde işsizlik OECD'nin en geniş ekonomisine sahip Amerika'daki işsizlikten de kötüdür. Gençlik ile işsizlik oranları arasındaki uçurum giderek büyümektedir.

Çözüm olarak getirilen asgari ücreti indirmek, kamu işleri geliştirmek, askerlik harici milli güvenlik hizmetlerini kadınlar dahil yaygınlaştırmak gibi görüşler de cevapsız kalmaktadır.

Türkiye'de ise 1983 yılında İş ve İşçi Bulma Kurumu'na kayıtlı 24 yaşına kadar gençlerin sayısı 337.233 ile toplam işsizlik rakamı olan 626.175'e oranlandığında yüzde 54 gibi yüksek bir rakam çıkmaktadır.

SEÇİLMİŞ OECD ÜLKELERİNDE GENÇLERDE İŞSİZLİK ORANI

* tahmin

t ön tahmin

Kaynak: The Economist

Otel Fiyatlarımız

Pahalı mı?

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre, 1983 yılı fiyatları incelendiğinde Türkiye'de bulunan otellerin fiyat ortalamasında, bir önceki yıla oranla yüzde 45.3'lük bir artış görülmektedir. Bu artış aynı dönem içindeki yüzde 30.6'lık ortalama yıllık enflasyon oranından hayli yüksek gerçekleşmiştir. (Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın 1963: 100 bazlı Toptan Eşya Fiyat Endeksi'ne göre). Bu artış lüks otellerimizdeki yüzde 49.3'lük bir düzeye yükselmektedir. Turizmde gelişmiş ve gelişmekte olan bazı Akdeniz ülkelerinin (İspanya, Fransa, İtalya, Yunanistan, Yugoslavya) doğal kültürel yapılarıyla ortak yönlerimiz olması turizm açısından kaçınılmaz bir rekâbet ortamı içinde kalmamıza neden olmaktadır.

Ortalama Lüks Otel Fiyatları (Dolar Olarak)

	1982	1983	Ortalama Fark	% Değişim 83/82
İspanya	57.59	62.69	5.10	8.9
Fransa	103.36	118.0	14.64	14.2
İtalya	148.54	187.33	38.79	26.1
Yunanistan	60.63	68.27	7.64	12.6
Türkiye	53.67	80.10	20.43	49.3

Ortalama Birinci Sınıf Otel

İspanya	36.69	45.93	9.24	25.2
Fransa	73.76	91.02	17.76	24.3
İtalya	66.22	80.0	13.78	20.8
Yunanistan	30.98	34.65	3.67	11.9
Türkiye	33.63	46.67	13.04	38.8

Ortalama İkinci Sınıf Otel

	1982	1983	Ortalama Fark	% Değişim 83/82
İspanya	22.74	-	-	-
İtalya	40.26	-	-	-
Fransa	37.75	40.0	2.25	6.0
Yugoslavya	36.72	41.0	4.28	11.7
Yunanistan	19.34	25.91	6.57	34.0
Türkiye	22.97	33.76	10.79	47.0

1982 yılı fiyat ortalamasına göre, lüks, ve 2. sınıf otellerde en pahalı ülke İtalya'dır. En ucuz ülke ise lüks sınıf otellerde Türkiye, (53.67 dolar ile), 1. ve 2. sınıf otellerde Yunanistan'dır.

1983 yılı lüks otel fiyat ortalamaları incelendiğinde ise gene en pahalı ülke olarak İtalya'yı ve en ucuz ülke olarak ise İspanya'yı görmekteyiz.

1982-83 yılı fiyat artışlarının en yüksek olduğu ülke ise Türkiye'dir. Bu artışlar sırasıyla lüks otellerde yüzde 49.3, 1.ci sınıf otellerde yüzde 38.8 ve 2. sınıflarda yüzde 47.0'ı bulmaktadır. Ülke içi dağılımında ise, bu durumun metropoliten ve sahil merkezlerinde farklılıklar gözükmektedir. Özellikle, İspanya, Fransa ve Yugoslavya'da metropoliten ve sahil otelleri arasında fiyat ortalamalarında önemli farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de ise şehir ve sahil otelleri arasında bu fiyat farkları görülmemektedir. Özellikle, yurdumuzda sahil şeritlerindeki bu tür turistik tesislerimiz rakip ülkelere göre daha pahalıdır. Bu gelişim turizmimizi olumsuz yönde etkilemektedir.

Yunanistan'da Yabancı Bankalar

Yunan parlamentosu ÷lkedeki yabancı bankalarla ilgili yeni bir yasayı kabul etmiştir. Yasa, ÷lkede faaliyet gösteren 39 kadar yabancı banka ve temsilciliklerin faaliyetleri konusunda geniş kısıtlamalar getiriyor ve toplu sözleşme uygulaması içine yabancı bankaları da alıyor.

Ayrıca, dolaylı bir yoldan, sadece sendika üyesi çalışanların banka sektöründe istihdamı şartını getiriyor ve yabancı bankaların daha yüksek sosyal ödenek yapmalarını zorunluluğunu getirmekte.

Böylece, ÷lkedeki banka çalışanları sendika kapsamına alınıyor ve daha önce toplu sözleşmelere dahil olmasada 1982 ve 1984 toplu sözleşmelerinde sağlanan haklardan faydalanabilecekler.

Banka çevreleri yeni kanunun bankaların yönetim özelliklerini kısıtlayacağı ve günlük işlemlerde büyük güçl÷klere yol açacağı görüşünde. Kanun ayrıca

bankacılık sektöründe yeni teknolojilerin getirilmesini de zorlaştırdığı için üretkenliği olumsuz yönde etkileyecek.

Bundan böyle yabancı bankalar ücret politikalarında, banka çalışanları sendikasının "katı" kıdem sistemine tabi olacaklar, buna göre belli bir idari kademeye kadar, ücret seviyesi ve ücret artışları ve promosyonlar verimliliğe göre değil de çalışılan yıl sayısına (kıdem) göre otomatik olarak belirlenecek.

İş çevreleri bu yeni kanunun iş barışını sağlamayı hedef aldığını ancak sendikanın tüm bankacılık işlemlerinde gereğinden fazla söz hakkı elde etmesinden endişe ediyorlar.

Şu ana kadar yabancı bankalardan önemli bir reaksiyon gözlenemedi. Ancak ilgili çevreler "sendika üyeliği" ön şartının anayasaya aykırı olduğunu ve mahkeme kararına başvurulması gerektiği görüşündeler. Ayrıca yabancı bankaların konuyu AET'ye götürecekleri hususunda işaretler var.

Bu girişimlerin sonuçsuz kalması durumunda, Yunanistan'daki iş çevreleri bazı yabancı bankaların Yunanistan'ı terk etmesinden endişe duyuyorlar. Ya-

bancı bankalar bugüne kadar Yunanistan' da bankacılık sektörünün modernleştirilmesi ve verimliliğın arttırılması konusunda katkı sağlamışlardı. Bankaların çekilmeleri ise ülke ile iş yapmak isteyen yabancı şirketler üzerinde de olumsuz bir tesir bırakabileceği söylenebilir.

Kaynak: Business Europe

Meşhur Olmamak

Daha mı Kârlı?

Tanınmamak İçin 10 Geçerli Neden . . .

Bazı hallerde Kamu oyunda tanınmak çeşitli sıkıntılara yol açabilir. Bu konuda geçerli 10 neden şunlardır :

- 1) Halkla ilişkileri düzenleyenlere ayıracak yeterli zamanınız olmayabilir,
- 2) Gazetecilerle ilişkilerinizde pek sabırlı ve uyumlu olmayabilirsiniz,
- 3) Basını satın alabileceğinizi düşünebilirsiniz, ancak
  - Basın bu yola gitmeyebilir,
  - Basın bu duruma sinirlenip, düşmanca tavır takınabilir,
  - Bu yol ahlaki açıdan yanlıştır,
- 4) Fikirleriniz ve güçlü yönleriniz açıklanırsa, rakipler tarafından çalınabilir,
- 5) Kaçırılmaktan korkabilirsiniz: Yöneticinin, güzel eşi ve mutlu çocukları ile görkemli villasında kıymetli porselenlerle dolu bir odada resmi çok etkileyici olabilir.

- 6) Böyle bir tanıtma ürettiğiniz mamullerin şöhreti kötü ise size yarar değil zarar getirebilir.
- 7) Alelade bir kişi olduğunuz hatta bulunduğunuz mevkiye şans eseri geldiğiniz ortaya çıkarsa imajınız zayıflayabilir.
- 8) Basında sizin için çok çalışan biri olduğunu bilmelerini istemeyebilirsiniz.
- 9) Şirketiniz artan iş hacmi ile baş edemeyebilir.
- 10) Basın ile ilişkiler sinir sisteminizi yıpratır. Bir kamera ve mikrofon ile gelen bir gazeteci ile söyleşi esnasında kendi kendiniz ile çelişkiye düşüp, sinirlenip karşıdakine söz hakkı tanımamaya başlıyorsanız, en iyisi bu isten vazgeçmektir.

Kaynak: Leaders

Japon Ekonomisinde Kadın.....

Gerek kamu, gerekse özel kesimin sorumluluk gerektiren kademelerinin erkekler tarafından işgal edildiği Japonya'da, kadınların karar mercilerine yükselmeye başlamaları Japon başınında bir devrim olarak nitelendiriliyor. Resmi rakamlara göre Japonya'da kadınların yüzde 95'i orta öğrenim görüyor ve bu toplamın yüzde 33.1'i yüksek öğrenime devam edebiliyor.

1950'de 14.23 milyon Japon kadını bir işte çalışırken, bu sayı 1979'da 21.5 milyona ulaşmıştır. Bugün Japonya'da aktif nüfusun yüzde 40'ını oluşturan 22.5 milyon kadın çalışmaktadır.

1000 kadar büyük şirket üzerinde yapılan bir araştırmada, bu şirketlerin yüzde 79.2'sinin diploma sahibi kadınları işe almadıkları, geri kalan şirketlerin yüzde 50'sinin ise kadınları karar alma departmanlarına kadar yükseltmedikleri gözlenmiştir.